

Kúria í t é l e t e

Az ügy száma: Bt.III.640/2025/6.

A határozat szintje: törvényességi jogorvoslat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Horváth Péter, bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. október 21.

Az ügy tárgya: próbára bocsátás megszüntetése

Terhelt(ek): fiatalkorú terhelt

Első fok: Váci Járásbíróság, 3.B.120/2023/19., ítélet,
tárgyalás, 2024. május 7., jogerős: 2024. június 5.

Az indítvány előterjesztője: a legfőbb ügyész

Rendelkező rész

A Kúria a próbára bocsátás megszüntetése miatt a fiatalkorú terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a legfőbb ügyész által a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványt elbírálvá megállapítja, hogy a Váci Járásbíróság 3.B.120/2023/19. számú ítélete törvénytört.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Váci Járásbíróság a 2022. július 29. napján meghozott 3.Bpk.373/2022/2. számú büntetővégzésével a fiatalkorú terheltet kábítószer birtoklásának vétsége [Btk. 178. § (1) és (6) bekezdés] miatt 1 év 6 hónap időtartamra próbára bocsátotta. Megállapította, hogy a terhelt a próbaidő alatt pártfogó felügyelet alatt áll. Rendelkezett továbbá a bűnügyi költségről.

[2] Mivel az arra jogosultak tárgyalás tartását nem indítványozták, a járásbíróság büntetővégzése 2022. november 15. napján jogerőre emelkedett.

[3] Ezt követően a járásbíróságra 2023. augusztus 11. napján érkezett B.1566/2020/13. számú átiratában a Váci Járási Ügyészség indítványozta, hogy a pártfogó felügyelet szabályainak súlyos megszegése miatt [Btk. 66. § (1) bekezdés c) pont] a járásbíróság a próbára bocsátást kimondó rendelkezést helyezze hatályon kívül, és a terhelttel szemben szabjon ki büntetést.

[4] Ennek alapján a Váci Járásbíróságon a próbára bocsátás megszüntetése iránt 3.B.120/2023. számon különleges eljárás szabályai szerint indult büntetőeljárás.

[5] A járásbíróság az ügyben 2023. október 19. napjára tárgyalást tűzött, amelyen a fiatalkorú terhelt szabályszerű idézésre nem jelent meg. Mivel a tárgyalás megtartásának törvényes akadálya volt, a bíróság azt elhalasztotta, egyben 2023. december 12. napjára új határnapot tűzött.

[6] A fiatalkorú terhelt a 2023. december 12. napjára tűzött tárgyaláson sem jelent meg szabályszerű idézés ellenére, és az elővezetése sem vezetett eredményre. A bíróság a fiatalkorú terhelt pártfogóját tanúként hallgatta ki, majd a tárgyalást elnapolta, új határnapul 2024. február 29. napját tűzte ki.

[7] Mivel a fiatalkorú terhelt felkutatására tett intézkedések eredménytelenek maradtak, a járásbíróság ellene 2024. január 31. napján elfogatóparancsot bocsátott ki.

[8] Tekintettel arra, hogy az elfogatóparancs sem vezetett eredményre, a bíróság a 2024. február 29. napjára tűzött tárgyalást is elhalasztotta.

[9] Ezt követően a Váci Járási Ügyészség a B.1566/202/16. számú átiratával 2024. március 4. napján indítványozta, hogy a járásbíróság a tárgyalást a fiatalkorú terhelt távollétében tartsa meg.

[10] Ennek alapján a Váci Járásbíróság 2024. május 7. napján tárgyalást tartott, és a fiatalkorú terhelt távollétében meghozta a 3.B.120/2023/19. számú ítéletét, mellyel a 3.Bpk.373/2022/2. számú büntetővégzésének próbára bocsátást kimondó rendelkezését hatályon kívül helyezte, a fiatalkorú terhelttel szemben alkalmazott próbára bocsátást megszüntette, és ekként a kábítószer birtoklásának vétsége [Btk. 178. § (1) és (6) bekezdés] miatt 60 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte. Rendelkezett továbbá a bűnügyi költségről. A Váci Járásbíróság 3.B.120/2023/19. számú ítélete 2024. június 5. napján jogerőre emelkedett.

[11] Jelenleg a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatása iránt a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja előtt 31.Bv.2505/2024. számon van folyamatban eljárás.

II.

[12] A Váci Járásbíróság 3.B.120/2023/19. számú ítélete ellen a legfőbb ügyész Fk.Bf.549/2025. szám alatt terjesztett elő – a Be. 667. § (1) bekezdése szerint – jogorvoslati indítványt a törvényesség érdekében annak megállapítása végett, hogy a megtámadott ítélet törvénytértő.

[13] Jogi álláspontja szerint jelen ügyben a különleges eljárást lefolytató bíróság az ügyészség indítványára az ismeretlen helyen tartózkodó fiataalkorú terhelt tekintetében áttért a Be. CI. Fejezete szerinti eljárásra, a fiataalkorú terhelt távollétében tárgyalást tartott, azon bizonyítást vett fel és ítéletet hozott, amely első fokon jogerős lett.

[14] Az eljárás próbára bocsátás esetén különleges eljárásnak a Be. CI. Fejezete szerinti – terhelt távollétében történő – lefolytatását önmagában sem a különleges eljárás Be. 837. §-ban írt általános, sem pedig a szóban forgó különleges eljárás Be. 841. §-ban részletezett speciális szabályai nem tilalmazzák.

[15] A Be. 694. § (2) bekezdése azonban fiataalkorú ügyében kifejezetten megtiltja a távollévő terhelttel szembeni külön eljárásra történő áttérést, az itt írt törvényi parancs szerint az ismeretlen helyen távollévő fiataalkorú esetén a CI. Fejezet rendelkezései alapján tárgyalás nem tartható. Ebből következően, ha a vádemelés után elérhetlenné vált fiataalkorú terhelt felkutatására tett intézkedések nem vezettek eredményre, kizárólag az eljárás felfüggesztésére van törvényi lehetőség.

[16] Jelen ügyben a próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezése és büntetés kiszabása iránt indított különleges eljárás a terhelt fiataalkorban elkövetett bűncselekményével kapcsolatos. Ebből következően a fiataalkorú elleni büntetőeljárásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a különleges eljárás keretében a Be. Husznegyedik Részében megállapított eltérésekkel.

[17] A fiataalkorú elleni eljárásban a tárgyalás vonatkozásában meghatározott, a Be. CI. Fejezetének alkalmazását kategorikusan tiltó törvényi tilalomtól, illetőleg a fiataalkorú kötelező tárgyalási jelenlétét előíró szabálytól eltérő rendelkezést a különleges eljárásokra vonatkozó általános, és az eljárás próbára bocsátás esetén érvényesülő további szabályok sem tartalmaznak.

[18] Ebből következően a fiataalkorúként elkövetett bűncselekmény miatt alkalmazott próbára bocsátás helyett büntetés kiszabása végett indított különleges eljárásban távollévő fiataalkorú esetén a terhelt távollétében tárgyalás nem tartható akkor sem, ha időközben a tizennyolcadik életévét már betöltötte.

[19] Mindez egyébként azt is jelenti, hogy a járásbíróság a tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a részvétele a törvény értelmében a különleges eljárásban is kötelező, ezzel pedig a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályt vétett.

[20] Tekintettel azonban arra, hogy a próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyező és büntetést kiszabó ítélet nem üggyöntő határozat, felülvizsgálati indítvány

benyújtására nincs törvényes lehetőség, és a határozat eljárási jogi törvénysértésének kérdésében perújítás vagy egyszerűsített felülvizsgálati eljárás sem folytatható.

[21] Erre figyelemmel a törvénysértő eljárásban meghozott határozat kifogásolására csak a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárásban van lehetőség.

[22] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria állapítsa meg, hogy a Váci Járásbíróság 13.B.120/2023/19. számú jogerős ítélete törvénysértő.

III.

[23] A legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslata a következők szerint alapos.

[24] A Be. 667. § (1) bekezdése alapján a legfőbb ügyész a bíróság törvénysértő jogerős ügydöntő határozata és végleges nem ügydöntő végzése ellen a Kúriánál a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel –, vagyis, ha a jogerős (végleges) határozat más jogorvoslattal nem támadható meg.

[25] A törvényességi jogorvoslat nem a konkrét felek, hanem csak a legfőbb ügyész által igénybe vehető jogi eszköz, melynek elsődleges célja nem a felekre kiható határozat (döntés) elérése, hanem annak deklarálása, hogy a megtámadott határozat egésze, vagy annak valamely rendelkezése törvénysértő. Törvényi korlátja, hogy a Kúria határozata ellenében és perújítási, avagy felülvizsgálati okból nem vehető igénybe.

[26] Jelen esetben a járásbíróság támadott ítélete jogerős, ezért ellene rendes perorvoslatnak nincs helye. Ugyanakkor jelen határozata immár nem a vádról, illetve a vád alapján folyt eljárás lezárásáról rendelkezik [Be. 456. § (1) bekezdés, Be. 564-569. §], ezért ellene perújításnak, felülvizsgálatnak, egyszerűsített felülvizsgálatnak sincs helye.

[27] Következésképpen sem rendes, sem más rendkívüli jogorvoslattal nem támadható, ekként ellene a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatnak helye van.

[28] Ezen értelmezés szempontja, hogy jogerő utáni határozat esetében a felülvizsgálat, a perújítás és a jogorvoslat a törvényesség érdekében egyaránt biztosítja az ügydöntő határozat támadásának lehetőségét, a jogorvoslat a törvényesség érdekében ezt nem ügydöntő határozat esetében is lehetővé teszi.

[29] A különbség alapja az, hogy a felülvizsgálat és a perújítás törvényi okai (feltételrendszere) konkrétan és kimerítően meghatározottak.

[30] Ennek jelentősége nyilvánvalóan abban áll, hogy az állam – a felülvizsgálat esetében a jog, a perújítás esetében pedig a tény körében – csak konkrét, taxatív felsorolt ok miatt ad lehetőséget a jogerős határozat elleni támadásra.

[31] Ehhez képest nyilvánvaló az is, hogy ezen konkrét, körülhatárolt okok körét a perújítási eljárásban és a felülvizsgálati eljárásban – értelmezés útján – bővíteni, tágítani nem lehet.

[32] A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat esetében a szabályozás köre, így a kifogásolhatóság lehetősége ennél tágabb; beletartozik mindaz, ami a felülvizsgálat és a perújítás tárgyát nem képezi, képezheti [vö. Be. 667. § (2) bekezdés b) pont].

[33] A fentiek tükrében a legfőbb ügyész által nevesített eljárási szabálysértés kifogásolására kizárólag a törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslat alapján van törvényi lehetőség.

[34] Jelen ügyben ekként a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárásnak alanyi, tárgyi és tartalmi feltételei egyaránt adóttak.

[35] A törvény nem határozza meg a törvénysértés mibenlétét, vagyis azt, hogy annak megállapítására anyagi, avagy eljárásjogi vagy végrehajtási jogi ok adhat-e alapot.

[36] Kétségtelen, hogy a Kúria döntési jogkörére vonatkozó szabály számos anyagi jogi elemet rögzít, azonban ez korántsem jelenti azt, hogy a legfőbb ügyész indítványa kizárólag anyagi jogi kérdésekre szorítkozhat. A Kúria gyakorlata következetes abban, hogy eljárásjogi kérdést érintő kérdésekben is határozhat (Bt.II.720/2022/4.).

[37] Ez következik abból, hogy a szabályozás, a jogintézmény jogépségi célt szolgál; vagyis azt, hogy a jogerő (avagy a véglegesség) bekövetkezte, tehát fellebbezés, illetve más törvényi lehetőség hiányában se maradjon megválaszolatlanul a legfőbb ügyész törvényességi aggálya. Ez a szabályozás kétségtelen közjogi természetű megfontolása.

[38] Általánosságban valamely bírói rendelkezés vagy azért lehet törvénysértő, mert rossz (jogi, avagy ténybeli) választ ad, vagy pedig azért, mert nem ad választ.

[39] Ehhez képest egy bírói rendelkezés lehet azért törvénysértő, mert a törvény valamely konkrét, kötelező szabályát megszegi (ami inkább anyagi jogi természetű), avagy ún. abszolút eljárási szabálysértést vét.

[40] Jelen ügyben ez utóbbiról van szó, melyre vonatkozóan a legfőbb ügyész álláspontja az ügy érdemében is maradéktalanul helytálló.

[41] A Be. Huszonegyedik Részében szabályozott különleges eljárások közé az alapügy jogerős befejezését követő új tényre figyelemmel felmerülő, az anyagi jogi szabályokhoz kapcsolódó, de büntetőeljárásra tartozó eljárások tartoznak, melyek olyan kérdés eldöntésére hivatottak, amelyek az alapeljárásban fel sem merülhettek.

[42] A Be. 837. § (1) bekezdése alapján mindazon eljárási kérdésekben, amelyek tekintetében a Huszonegyedik Rész általános, valamint az egyes különleges eljárásokra vonatkozó rendelkezései között nincs eltérő szabályozás, a Be. egyéb szabályai eltérés nélkül irányadók.

[43] A különleges eljárások általános, a Be. más rendelkezéseitől eltérő eljárási szabályait a Be. 837. § (1) bekezdése, míg az eljárás próbára bocsátás esetén különleges eljárás speciális szabályait a Be. 841. §-a tartalmazza.

[44] A Be. 841. § (1) bekezdése szerint az alapügyben első fokon eljáró bíróság az ügyészség indítványára nyilvános ülés vagy tárgyalás alapján dönt a próbaidő meghosszabbításáról vagy a próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezéséről és büntetés kiszabásáról, ha a próbára bocsátott a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegte. A bíróság a próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezéséről és büntetés kiszabásáról ítélettel, egyébként nem ügydöntő végzéssel határoz.

[45] Emellett a Be. külön eljárásként szabályozza a fiatalkorú elleni büntetőeljárást (Be. XCV. Fejezet).

[46] A Be. 676. §-a akként rendelkezik, hogy a fiatalkorú terhelt elleni büntetőeljárásban a Be. rendelkezéseit a XCV. Fejezetében foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

[47] A Be. 678. § (1) bekezdése alapján fiatalkorú elleni büntetőeljárásnak azzal szemben van helye, aki a bűncselekmény elkövetésekor a tizenkettedik életévét betöltötte, de a

tizennyolcadikat nem. A törvény az elkövetéskori életkort veszi alapul, ezért a Be. XCV. Fejezetének rendelkezéseit akkor is alkalmazni kell, ha a terhelt időközben a tizennyolcadik életévét betöltötte.

[48] Jelen ügyben nem kétséges, hogy a dátum1 napján született terhelt a terhére rótt, 2020. december 8. napján megvalósított bűncselekmény elkövetésekor a tizenkettedik életévét már betöltötte, de a tizennyolcadik életévét még nem, így a Btk. 105. § (1) bekezdése alapján fiatakorúnak minősül, és ebből kifolyólag a vele szembeni teljes büntetőeljárást – ide értve az alapügyhöz kapcsolódó különleges eljárást is – a fiatakorúakra vonatkozó külön eljárás szabályai szerint kell lefolytatni.

[49] A Be. 694. § (2) bekezdésének egyértelmű szabálya, hogy fiatakorú esetén távollétében a CI-CII. Fejezet rendelkezései alapján előkészítő ülés, illetve tárgyalás nem tartható.

[50] E törvényi tilalomtól eltérő szabályt sem a különleges eljárásokra vonatkozó, Be. 837. §-ban rögzített általános rendelkezések, sem pedig a próbára bocsátás esetén folytatandó különleges eljárás Be. 841. §-ban írt speciális rendelkezései nem tartalmazzak.

[51] Ebből következően a fiatakorban elkövetett bűncselekmény miatt alkalmazott próbára bocsátás helyett büntetés kiszabása iránt indított különleges eljárásban távollévő fiatakorú esetén a Be. CI. Fejezete szerint tárgyalás nem tartható akkor sem, ha időközben a terhelt a tizennyolcadik életévét már betöltötte.

[52] A Be. 669. § (1) bekezdése értelmében, ha a Kúria a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot alaposnak találja, ítéletében megállapítja, hogy a sérelmezett határozat törvénysértő, ellenkező esetben a jogorvoslatot végzésével elutasítja.

[53] A Be. 669. § (2) bekezdése alapján a Kúria a törvénysértés megállapítása esetén a terheltet felmentheti, a kényszergyógykezelését mellőzheti, az eljárást megszüntetheti, enyhébb büntetést szabhat ki, vagy enyhébb intézkedést alkalmazhat, illetve ilyen határozat meghozatala érdekében a sérelmezett határozatot hatályon kívül helyezheti, és szükség esetén az eljárást bíróságot új eljárásra utasíthatja. Ugyanezen § (3) bekezdése szerint a (2) bekezdésben meghatározott eseteken kívül a Kúria határozata csak a törvénysértést állapíthatja meg.

[54] E rendkívüli jogorvoslatban a Kúria döntési jogköre korlátozott, főszabályként csak a törvénysértés megállapítására szorítkozhat. A jogerős ítélet terheltre kiható megváltoztatásának kizárólag a terhelt felmentése, kényszergyógykezelésének mellőzése, az eljárás megszüntetése, enyhébb büntetés kiszabása vagy enyhébb intézkedés alkalmazása esetén van helye, és a hatályon kívül helyezés is célhoz kötött; arra csak a fent nevesített határozatoknak a megismételt eljárásban való meghozatala érdekében kerülhet sor [Be. 669. § (2) bekezdés].

[55] Ennek pedig az a feltétele, hogy a támadott határozatban a bűnösség megállapítása, a kényszergyógykezelés elrendelése, a büntetés kiszabása vagy az intézkedés alkalmazása hordozza magában azt a törvénysértést, amit a megismételt eljárásban ki kell küszöbölni.

[56] Jelen esetben azonban erről nincs szó, így a Kúria csak a törvénysértés megállapítására szorítkozhatott.

[57] Mindazonáltal megjegyzi a következőket.

[58] A büntetőeljárás cselekmények – függetlenül alaki vagy tartalmi helyességüktől (jogszerűségüktől, alaposságüktől) – processzuális (eljárás) joghatást váltanak ki, másként szólva a jogszerűtlenül, alaptalanul folytatott eljárásban, illetve eljárással is végezhető joghatályos eljárási cselekmények.

[59] Kétségtelen persze, hogy önmagában attól, azáltal, hogy valami büntetőeljárásban történik, még nem lesz törvényes, azonban ennek megállapítása és folyamatként a hatálytalanítás nem automatikus, hanem a jogorvoslás rendje szerinti.

[60] A törvénysértés következménye a megváltoztatás (reformáció), a megsemmisítés (kasszáció), avagy csupán a megállapítás (deklaráció).

[61] Ehhez képest általánosságban kimondható, hogy megállapított törvénysértés nincs következmény nélkül, legfeljebb arról a jogalkotó lemond (Bt.III.1.226/2019/7.).

[62] Ehhez képest kimondható az is, hogy a törvénysértés következménye mindig a törvénysértő eljárási cselekmény eljárási hatásának elvonása, hatálytalanítása, miáltal az érvénytelen lesz. A hatálytalanítással ez eljárásbeli hatása szűnik meg, és érvénytelensége folytán megszűnik a külső életképessége (végrehajthatósága).

[63] Következésképpen egy eljárási cselekmény esetében mindig az vizsgálendő, hogy a velejáró eljárási hatás, azaz a hatálya érvényben tartható-e, végső eredményben a végrehajthatósága (külső érvényessége) megmarad-e (Kúria Bt.III.1.226/2019/7. szám).

[64] Jelen ügyben a megtámadott súlyosan törvénysértő, a fiatalkorú terhelt eljárási (részvételi, jelenléti) jogának teljes elvonásával, ekként – főszabályként – feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéssel [Be. 608. § (1) bekezdés d) pont] meghozott határozat hatálytalanítására a Kúriának nincs törvényi lehetősége.

[65] Ekként a Kúria a Be. 667. § (1) bekezdése alapján a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát a Be. 668. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen elbírálvá, a Be. 669. § (1) bekezdés 2. fordulata alapján megállapította, hogy a Váci Járásbíróság 3.B.120/2023/19. számú ítélete törvénysértő.

[66] *A döntés elvi tartalma*

A fiatalkorúként elkövetett bűncselekmény miatt alkalmazott próbára bocsátás helyett büntetés kiszabása iránt indított különleges eljárásban a fiatalkorú terhelt távollétében a Be. CI. Fejezete szerint tárgyalás nem tartható akkor sem, ha időközben a terhelt a tizennyolcadik életévét már betöltötte.

IV.

[67] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. október 21.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Kúria
3.Bt.640/2025/6-I.

8

tisztviselő
BÉ